СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ГЕОЕКОЛОГІЯ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

Компонент освітньої програми – *вибіркова* (*3 кредити*)

Освітньо-професійна програма	Регіональний розвиток і просторове планування
Спеціальність	С6 Географія та регіональні студії
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Джаман Василь Олексійович, доктор географічних наук, професор, професор кафедри географії України та регіоналістики https://geoukr.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobitnyky/dzhaman-vasyl-oleksiiovych/
Контактний тел.	+380 95 87 58 881
E-mail:	v.dzhaman@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3899
Консультації	вівторок, 10.00 – 11.00

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна дисципліна «Геоекологія урбанізованих територій України та раціональне природокористування» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «магістр», що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти на першому році навчання. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності системного географічного і регіонального дослідження екологічної ситуації на урбанізованих територіях України та спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань про особливості взаємодії міст та їх систем з навколишнім природним і антропогенно-природним середовищем, вдосконалення вмінь та навичок

регіональних екологічних досліджень набутих під час вивчення дотичних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр».

Метою дисципліни є вивчення екологічного стану і проблем урбанізованих територій України (генезису, структури, територіальних відмін і особливостей), надання майбутнім фахівцям науково-теоретичних знань і практичних навиків зі створення комфортного середовища на урбанізованих територіях з урахуванням природно-кліматичних чинників, закономірностей створення штучного середовища і забезпечення його рівноваги з природним середовищем, засвоєння основних сучасних концепцій та технологічних підходів до реконфігурації індустріальних напрямів діяльності, спрямованих на зменшення забруднення і збереження природних ресурсів на локальному, регіональному та державному рівнях.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

МОДУЛЬ 1. *Науково-технічний прогрес і екологічний стан природних абіотичних компонентів урбанізованих територій.*	
Тема 1	Вступ до «Геоекології урбанізованих територій України та раціонального природжокористиування».
Тема 2	Урбанізація – загальносвітовий процес.
Тема 3	Місто як суперекосистема територіально-виробничого комплексу. Міське середовище.
Тема 4	Екологічні проблеми геологічного середовища міста і міських систем.
Тема 5	Екологічні проблеми водних об'єктів урбанізованих територій.
МОДУЛЬ 2. *Екологічні проблеми урбанізованих територій і здоров'я населення.*	
Тема 6	Екологічні проблеми повітряного середовища урбанізованих територій.
Тема 7	Міська флора і фауна.
Тема 8	Забруднення навколишнього середовища і екологічна ситуація в Україні. Методологічні аспекти типізації впливів на довкілля, спричинених російською агресією в Україні.
Тема 9	Побутові та виробничі відходи. Санітарне прибирання міст.
Тема 10	Екологічні проблеми функціональних типів міст України.
Тема 11	Управління екологічною безпекою міста.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Методи навчання:
● словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо), ● практичні заняття,

- наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо),
- робота з книгою: навчально- методичною, науковою,
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні),
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. *Поточний контроль* здійснюється під час проведення семінарських та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма *підсумкового контролю* - залік, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

1. Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навиків при виконанні *практичних робіт* здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

3. Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконані ІНДЗ та контрольний модуль (залік). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до заліку, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (залік). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в заліковій відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Шкала оцінювання.

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
Т 1	3
Т 2	8
Т3	3
Т 4	8
Т 5	8
Сума	30
Змістовий модуль 2	
Т 6	8
Т 7	3
Т 8	6
Т 9	6
Т 10	4
Т 11	3
Сума	30
Залік	40
Всього	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре

Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не зараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ЛІТЕРАТУРА:

Основна література:

1. Екологія міських систем: навчальний посідник. Частина 1. / [О. М. Климчик, А. П. Баглей, Є. М. Данкевич, С. І. Матковська]; за редакцією О. М. Климчик. – Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2016. – 460 с.
2. Екологія міських систем: навчальний посідник. Частина 2. / [О. М. Климчик, А. П. Баглей, Є. М. Данкевич, С. І. Матковська]; за редакцією О. М. Климчик. – Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2017. – 458 с.
3. Клименко М. О., Пилипенко Ю. В., Мороз О. С. Екологія міських систем: Підручник. – Херсон: Олді-плюс, 2015. – 294 с.
4. Урбоекологія / [Василенко І.А., Півоваров О.А., Трус І.М., Іванченко А.В.] – Дніпро: Акцент ПП, 2017. – 309 с.

Додаткова література:

1. Балюк С. А., Кучер А. В., Солоха М. О., Соловей В. Б. Оцінювання впливу збройної агресії рф на грунтовий покрив України // УГЖ. – 2024. - №1. - С. 7-18.
2. Дідух Я. П., Маруняк Є. О., Лісовський А. П., Куземко А. А., Чехній В. М. Методологічні аспекти типізації впливів на довкілля, спричинених російською агресією в Україні // УГЖ. – 2024. - №2. - С. 3-12.
3. Кучерявий В.П. Урбоекологія: Підручник. Львів: Світ, 2001. 440 с.
4. Національний атлас України / за ред. Руденка Л. Г. – К.: ДНВП «Картографія», 2007.
5. Шищенко П. Г., Гавриленко О. П. Геоекологія України: Підручник. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2017. – 494 с.
6. Dzhaman V., Koliadynskyy P. Big Towns: Territorial-Functional Organization and Strategy of Development (the Case of Chernivtsi). – Saarbrucken: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. – 226 p. # 2.6. Ecological situation (p. 81-86), # 3.1. Territorial-functional zoning of Chernivtsi (p. 87-91), # 3.6. Public service and greening of municipal and suburban territories (p. 116-121).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Білецька Г. А. Урбоекологія. Дистанційне навчання // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://lubboor.org/book_538.html.